

DET KONGELIGE
UTENRIKSDEPARTEMENT

Ot. prp. nr. 64

(2006–2007)

Om lov om endring av EØS-loven (EØS-utvidelse med Bulgaria og Romania)

*Tilråding fra Utenriksdepartementet av 25. mai 2007,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Stoltenberg II)*

1 EØS-utvidelsesavtalen

Den fremforhandlede avtale om Republikken Bulgarias og Romanias deltakelse i Det europeiske økonomiske samarbeidsområde (EØS-utvidelsesavtalen for Bulgaria og Romania), vil utvide virkeområdet for EØS-avtalen til også å omfatte de to landene som ble nye medlemmer av EU fra 1. januar 2007.

EØS-utvidelsesavtalen for Bulgaria og Romania er forankret i Avtale om Det europeiske økonomiske samarbeidsområde av 2. mai 1992 (EØS-avtalen) artikkel 128 som sier at enhver europeisk stat som blir medlem av EU, skal søke om å bli part i EØS-avtalen. Hovedformålet med utvidelsesavtalen for Bulgaria og Romania er å gjøre bestemmelsene som gjelder for økonomisk virksomhet og samkvem i og mellom EU og EØS/EFTA-landene, gjeldende i hele det utvidede EØS, med de tilpasninger og overgangsordninger som er avtalt mellom EU, de to nye medlemslandene og EØS/EFTA-landene.

Forutsetningsvis skulle dette ha skjedd med virkning fra den dagen EU ble utvidet, dvs. 1. januar 2007. Imidlertid tok forhandlingene om utvidelsen lengre tid enn forventet, og avtalen ble først parafert 14. mai 2007. Avtalen er forventet undertegnet i juli 2007. For å unngå at ratifikasjons- og godkjenningprosedyrene i de 30 landene i et utvidet EØS skal føre til ytterligere forsinkelse, vil avtalen bli satt i verk midlertidig ved bilaterale

brevvekslinger mellom Kommissjonen på vegne av Fellesskapet og henholdsvis Norge, Island og Liechtenstein.

EØS-utvidelsesavtalen for Bulgaria og Romania er fremlagt for Stortinget ved St.prp. nr. 72 (2006-2007) Om samtykke til ratifikasjon av avtale om Republikken Bulgarias og Romanias deltakelse i Det europeiske økonomiske samarbeidsområde (EØS) med tilliggende avtaler, samt avtale om midlertidig anvendelse, der det er gitt en nærmere omtale av bakgrunn og innhold i utvidelsesavtalen.

EØS-utvidelsesavtalen for Bulgaria og Romania foranlediger endringer i lov av 27. november 1992 nr. 109 om gjennomføring i norsk rett av hoveddelen i avtale om Det europeiske økonomiske samarbeidsområde (EØS) mv. (EØS-loven). Behovet for endring i EØS-loven er omtalt i St.prp. nr. 72 (2006-2007) kap. 7.2

2 Endringer i EØS-loven

2.1 Innledning

Bakgrunnen for EØS-loven var et behov for å gjennomføre EØS-avtalens hoveddel i norsk rett. Dette har sammenheng med det dualistiske prinsipp, dvs. at Norges folkerettslige forpliktelser må gjennomføres i norsk rett dersom de skal få lovs kraft i Norge.

Ettersom EØS-utvidelsesavtalen for Bulgaria og Romania endrer EØS-avtalens hoveddel, må det gjøres tilsvarende endringer i EØS-loven.

2.2 Endringer i EØS-avtalens hoveddel som følge av EØS-utvidelsesavtalen for Bulgaria og Romania

De endringer som EØS-utvidelsesavtalen for Bulgaria og Romania gjør i EØS-avtalens hoveddel, fremgår av artikkel 2 nr. 1 i EØS-utvidelsesavtalen.

Den viktigste endringen er at listen over avtaleparter i avtalens fortale endres gjennom tilføyelsen av Republikken Bulgaria og Romania, jf. EØS-utvidelsesavtalens artikkel 2 nr 1 a. Dette innebærer at EØS-avtalens geografiske virkeområde utvides til også å omfatte disse to nye landene.

I tillegg endres artiklene 2, 117, 126 og 129 i EØS-avtalens hoveddel. Dette er begrepsmessige og henvisningsmessige justeringer som vil være av underordnet betydning i forhold til EØS-lovens virkefelt:

Artikkel 2 nr. 1 b gjør enkelte tekniske justeringer i de rettslige definisjonene i EØS-avtalens artikkel 2. Under i) slettes «Republikken» foran Island. Under ii) defineres henholdsvis EUs tiltredelsesakt og EUs tiltredelsesprotokoll av 25. april 2005.

Artikkel 2 nr. 1 c justerer EØS-avtalens artikkel 117, slik at det også vises til tillegget til protokoll 38 a om finansieringsordningen i EØS for Republikken Bulgaria og Romania.

Artikkel 2 nr. 1 d sletter «Republikken» foran Island i EØS-avtalens artikkel 126 nr 1.

Artikkel 2 nr. 1 e justerer EØS-avtalens artikkel 129 med hensyn til språkversjoner. Under i) fastslås at EØS-avtalen etter utvidelsen vil ha samme gyldighet på de nye avtalepartenes språk som de nåværende partenes språk. Under ii) fastslås tilsvarende at rettsaktene i EØS-avtalens vedlegg skal ha samme gyldighet på alle avtalepartenes språk.

2.3 Endringer som foreslås i EØS-loven

EØS-loven gjør det mulig for individer og bedrifter å påberope seg en del av EØS-avtalens bestemmelsene direkte for norske domstoler. Behovet for en slik adgang til å påberope rettsreglene direkte for domstoler i Norge, gjelder enkelte bestemmelser i EØS-avtalen. For eksempel gjelder dette regler for å motvirke konkurransevridende adferd og retten til fri bevegelighet for arbeidstakere. Formålet med å innarbeide bestemmelsene i norsk lov, er å

gjøre EØS-avtalens regler så vidt mulig tilsvarende virkning i EØS/EFTA-landene som i EF.

Det er redegjort nærmere for bakgrunnen for og innholdet av EØS-loven i Ot.prp. nr. 79 (1991-92). Norge valgte å gjennomføre alle de 129 artiklene i EØS-avtalens hoveddel i EØS-loven. Det samme gjelder artikkel 1 til 3 i avtalens protokoll 25 om konkurranse innen kull- og stålproduksjon. Formelt ble også de avtalebestemmelser som etter sitt innhold bare retter seg til stater, gjort til en del av loven selv om de er av et slikt innhold at de ikke direkte kan påberopes av individer og foretak i Norge. At alle avtalebestemmelsene innarbeides i loven, er ikke uvanlig når henvisninger til avtaler brukes ved gjennomføring av rettigheter og plikter for borgere og foretak i norsk rett.

Det endrede partsforholdet i EØS-avtalen foreslås reflektert ved en endring i EØS-lovens § 1 som regulerer virkeområdet for loven. Ved at det tas inn en henvisning til EØS-utvidelsesavtalen med Bulgaria og Romania vil rettsforhold som er knyttet til disse to landenes deltakelse i EØS komme inn under EØS-lovens virkeområde, og borgere og foretak fra de to landene vil kunne påberope seg relevante bestemmelser i EØS-loven.

2.4 Ikrafttredelse

EØS-utvidelsesavtalen for Bulgaria og Romania vil ikke kunne tre i kraft samtidig med EU-utvidelsen 1. januar 2007 slik den opprinnelige planen var. Dette har sammenheng med at forhandlingene om betingelsene for utvidelsen først ble avsluttet ved parafering av tekstene 14. mai 2007. Erfaringsmessig vil også ratifikasjonen eller godkjenning i alle 30 EØS-land ta tid.

For å sikre at EØS-utvidelsesavtalen for Bulgaria og Romania vil kunne anvendes uten ytterligere forsinkelser, vil det bli inngått en avtale om midlertidig anvendelse. Avtalen om midlertidig anvendelse vil inngås i form av brevvekslinger mellom Det europeiske fellesskap og henholdsvis Norge, Island og Liechtenstein. I lovteksten er det fastsatt at loven vil tre i kraft fra det tidspunkt Kongen bestemmer. Lovteksten vil være dekkende også for interimperioden hvor brevvekslingen vil være det formelle grunnlag for samarbeidet i et utvidet EØS.

2.5 Økonomiske og administrative konsekvenser

De økonomiske konsekvensene av EØS-utvidelsesavtalen er beskrevet i St.prp. nr. 72 (2006-2007)

om samtykke til ratifikasjon av EØS-utvidelsesavtalen for Bulgaria og Romania. De lovendringer som foreslås her, har ingen egne økonomiske eller administrative konsekvenser.

2.6 Merknader til de enkelte bestemmelser

Til EØS-loven § 1:

Bestemmelsen slik den er i dag lyder:

«Bestemmelsene i hoveddelen i avtale om Det europeiske økonomiske samarbeidsområde skal gjelde som norsk lov, med de endringer som følger av protokoll om justering av avtalen av 17. mars 1993 og av EØS-utvidelsesavtalen av 14. oktober 2003. Det samme gjelder artikkel 1 til 3 i avtalens Protokoll 25 om konkurranse innen kull- og stålproduksjon».

Tillegget «med de endringer som følger av protokoll om justering av avtalen av 17. mars 1993»

kom inn i lovteksten som en følge av at Sveits likevel ikke ble med i EØS, jf. Ot.prp. nr. 57 (1992-93), mens «og av EØS-utvidelsesavtalen av 14. oktober 2003» kom inn ved utvidelsen i 2004 med ti land, jf. Ot.prp. nr. 42 (2003-2004). Det er derfor nødvendig at endringen i partsforholdet i EØS-avtalen blir reflektert i den norske EØS-loven når EØS-utvidelsesavtalen for Bulgaria og Romania igjen endrer partsforholdet.

Utenriksdepartementet

tilrår:

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et fremlagt forslag til proposisjon til Stortinget om lov om endring av EØS-loven (EØS-utvidelse med Bulgaria og Romania).

Vi HARALD, Norges Konge,

stadfester:

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak til lov om endring av EØS-loven (EØS-utvidelse med Bulgaria og Romania), i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag

til lov om endring av EØS-loven (EØS-utvidelse med Bulgaria og Romania)

I

I lov av 27. november 1992 nr. 109 om gjennomføring i norsk rett av hoveddelen i avtale om Det europeiske økonomiske samarbeidsområde (EØS) m.v. (EØS-loven) skal § 1 første punktum lyde:

Bestemmelsene i hoveddelen i avtale om Det europeiske økonomiske samarbeidsområde skal

gjelde som norsk lov, med de endringer som følger av protokoll om justering av avtalen av 17. mars 1993, av EØS-utvidelsesavtalen av 14. oktober 2003 og av *EØS-utvidelsesavtalen for Bulgaria og Romania i 2007*.

II

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.